GENERALINĖS ADVOKATĖS ELEANOR SHARPSTON IŠVADA, pateikta 2011 m. gegužės 12 d.[1]

1. Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo vėl prašoma išaiškinti Direktyvos 1999/70[2] (toliau – direktyva) priede esantį 1999 m. kovo 18 d. sudarytą Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrąjį susitarimą (toliau – bendrasis susitarimas) dėl darbo pagal terminuotas sutartis.

2. Konkretus šios bylos klausimas susijęs su taisyklių, reglamentuojančių valstybės tarnautojų pareigų paaukštinimo procedūrą, nuostatos atitiktimi bendrojo susitarimo 4 punktui. Pagal nagrinėjamą nuostatą buvo reikalaujama, kad kandidatai, prieš įgydami teisę į pareigų paaukštinimą pagal minėtą procedūrą, turėjo būti tam tikrą laiką išdirbę karjeros valstybės tarnautojais (t. y. nuolatiniais valstybės tarnautojais). Todėl valstybės tarnautojai, kurie įgijo stažą dirbdami pagal terminuotą darbo sutartį, šio reikalavimo neatitiko.

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyva 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (OL L 175, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 368).

Teisės aktai

Europos Sąjungos teisės aktai

3. Bendrojo susitarimo antrojoje konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Susitarimo šalys (ETUC, UNICE ir CEEP) pripažįsta, kad neterminuotos sutartys yra ir bus bendriausia darbdavių ir darbuotojų darbo santykių forma. Jos taip pat pripažįsta, kad terminuotos darbo sutartys tam tikromis aplinkybėmis atliepia ir darbdavių, ir darbuotojų interesus.“

4. Bendrojo susitarimo 1 punkte numatyta:

„Šio bendrojo susitarimo tikslas yra:

a) pagerinti darbo pagal terminuotas sutartis kokybę, užtikrinant nediskriminavimo principo taikymą;

<…>.“

5. Bendrojo susitarimo 3 punkte numatyta:

„1. Šiame susitarime „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“ – tai asmuo, dirbantis pagal darbo sutartį, tiesiogiai sudarytą tarp darbdavio ir darbuotojo, arba palaikantis tiesioginius darbo santykius su darbdaviu, kai darbo sutarties ar santykių pabaiga nustatoma pagal tokias objektyvias sąlygas, kaip konkreti diena, konkrečios užduoties įvykdymas ar konkretus įvykis.

2. Šiame susitarime „panašus nuolatinis darbuotojas“ – tai toje pačioje įmonėje dirbantis darbuotojas, kuris sudarė neterminuotą darbo sutartį arba palaiko neterminuotus darbo santykius ir atlieka tą patį ar panašų darbą (profesines pareigas), tinkamai atsižvelgiant į jo kvalifikaciją ar įgūdžius. <…>.“

6. Bendrojo susitarimo 4 punkte „Nediskriminavimo principas“ numatyta:

„1. Pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams negali būti taikomos mažiau palankios darbo sąlygos negu panašiems nuolatiniams darbuotojams vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis ar palaiko terminuotus darbo santykius, nebent ši nevienoda traktuotė yra objektyviai pagrįsta.

<…>.

4. Pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų ir nuolatinių darbuotojų kvalifikacija, vertinama atsižvelgiant į jų darbo stažą, yra vienoda, nebent tokios kvalifikacijos skirtumai [pagal neterminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų darbo stažo kriterijai, susiję su konkrečiomis darbo sąlygomis, yra vienodi, nebent skirtingi darbo stažo kriterijai] yra objektyviai pagrįsti.“

7. Bendrojo susitarimo 8 punkto 5 papunktyje numatyta:

„Ginčams ir skundams, kylantiems dėl šio susitarimo taikymo, užkertamas kelias ir jie sprendžiami pagal nacionalinę teisę, kolektyvines sutartis ir praktiką.“

Nacionalinė teisė

8. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodyta, kad F. J. Rosado Santana remiasi ne tik direktyva ir bendruoju susitarimu, bet ir: a) Ispanijos Konstitucijos 14 straipsniu, kuriame įtvirtintas vienodo

požiūrio principas; ir b) 1978 m. gruodžio 26 d. Įstatymo 70/1978 dėl ankstesnės tarnybos viešojoje administracijoje pripažinimo (toliau – Įstatymas 70/1978) 1 straipsniu, kuriame numatyta:

„1. Valstybės, vietos, viešosiose, teisingumą vykdančiose administracinėse valdžios institucijose, darbo teismuose ir socialinio draudimo administracinėse valdžios institucijose dirbantiems karjeros pareigūnams pripažįstama visa be išimties ankstesnė tarnyba minėtose institucijose dar prieš sukuriant atitinkamas struktūras, lygius ir darbo vietas ar prieš juos priskiriant prie tokių struktūrų, suteikiant tokius lygius ar užimant tokias darbo vietas, įskaitant pareigūnų, išlaikiusių priėmimo į viešąją tarnybą testus, bandomąjį laikotarpį.

2. Į tarnybos stažą įskaičiuojami visi be išimties laikotarpiai, kai asmuo dirbo pirmoje dalyje numatytuose viešosios tarnybos sektoriuose, nesvarbu, ar jie buvo laikinieji tarnautojai (nenuolatiniai arba pavaduojantys tarnautojai), ar su jais buvo sudaryta viešosios arba privatinės teisės reglamentuojama darbo sutartis, neatsižvelgiant į tai, ar tokia sutartis sudaryta raštu."

9. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą dar pažymėta, kad Įstatymo 70/1978 taikytinumą pagrindinėje byloje ginčija *Junta de Andalucía* (Andalūzijos autonominė vyriausybė) (toliau – *Junta*), remdamasi tuo, kad pagal nacionalinę teismų praktiką šis teisės aktas netaikomas nuopelnais grindžiamoms valstybės tarnautojų atrankos procedūroms.

10. Savo rašytinėse pastabose Ispanijos vyriausybė taip pat teigia, kad Įstatymas 70/1978 netaikytinas. Ji remiasi 1984 m. rugpjūčio 2 d. Įstatymo 30/1984 dėl valstybės tarnybos reformos papildoma 22 nuostata. Šioje nuostatoje nustatyti tam tikri pareigų paaukštinimo iš D į C grupės pareigas pagal Ispanijos valstybės tarnautojų karjeros sistemą kriterijai. Tarp šių kriterijų yra D grupės karjeros valstybės tarnautojo 10 metų stažo reikalavimas. *Junta* teigimu, nagrinėjama nuostata sukonkretinta Andalūzijos autonominės bendruomenės 2002 m. sausio 9 d. Dekrete 2/2002, kurio 32 straipsnio 2 dalis suformuluota panašiai.

11. Ispanijos vyriausybė taip pat remiasi 2007 m. balandžio 12 d. Įstatymu 7/2007 dėl valstybės tarnautojų pagrindinių nuostatų. Šio įstatymo 10 straipsnis taikomas laikiniesiems valstybės tarnautojams ir jame numatytos nuostatos, susijusios su jų skyrimu, pareigų pobūdžiu ir tarnybos pasibaigimu [3].

12. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą dar remiamasi Ispanijos Konstitucinio teismo praktika. Iš minėtos nutarties aišku, jog šis teismas yra konstatavęs, kad tas pačias pareigas einančių laikinųjų valstybės tarnautojų ir karjeros valstybės tarnautojų

3 — Iš Ispanijos vyriausybės pastabose pateiktos informacijos neįmanoma nustatyti, ar šiame įstatyme taip pat yra nuostatos, reglamentuojančios padarinius, kylančius dėl laikinojo valstybės tarnautojo statuso pasikeitimo į karjeros valstybės tarnautojo.

darbo užmokesčio skirtumai negali prieštarauti Ispanijos Konstitucijos 14 straipsnyje įtvirtintam vienodo požiūrio principui. Taigi skirtingas teisinis vertinimas gali neprieštarauti Konstitucijai.

13. Galiausiai nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pažymima, jog, daugumos (bet ne visų) Ispanijos teismų nuomone, jeigu viešame skelbime apie įdarbinimo procedūrą nustatomos taisyklės, reglamentuojančios, be kita ko, tinkamumo kriterijus, šios taisyklės yra įdarbinimo procedūros „įstatymas“. Jeigu kandidatas per nustatytą terminą šių taisyklių neginčija, vėliau jis negali remtis jų neteisėtumu, kad užginčytų su juo susijusį procedūros rezultatą.

14. Remiantis Ispanijos vyriausybės rašytinėmis pastabomis, iš minėtos teismų praktikos darytina išvada, kad kandidatas, norintis ginčyti atrankos procedūrą, vykdomą priimant į darbą valstybės tarnyboje, turi dvi ir tik dvi galimybes tai padaryti. Jeigu kandidatas nori ginčyti nagrinėjamai atrankos procedūrai taikomas sąlygas, jis turi pareikšti ieškinį būtent dėl šių sąlygų. O jeigu kandidatas nori ginčyti atrankos procedūros organizavimo būdą, ieškinyje jis turi ginčyti atrankos procedūros organizavimą. Kandidatas negali ginčyti atrankos procedūrai netiesiogiai taikomų sąlygų, pateikdamas ieškinį, tariamai nukreiptą į atrankos procedūros organizavimą. Pagal 1998 m. liepos 13 d. Įstatymą 29/1998 dėl administracinio proceso ginčų tokiomis aplinkybėmis, kaip antai pagrindinėje byloje, atrankos procedūrai taikomos taisyklės galėjo būti užginčytos per du mėnesius nuo skelbimo apie konkursą paskelbimo dienos. Todėl šioje byloje ieškinys turėjo būti pareikštas ne vėliau kaip 2008 m. kovo 17 d.

Faktinės aplinkybės, procedūra ir prejudiciniai klausimai

15. Ieškovas pagrindinėje byloje F. J. Rosado Santana iš pradžių 1989 m. gegužės 19 d. sudarė su *Junta* terminuotą darbo sutartį. Šie darbo santykiai pasibaigė 2005 m. gegužės 27 d. 2005 m. gegužės 28 d. jis tapo karjeros valstybės tarnautoju, dirbančiu pagal neterminuotą darbo sutartį.

16. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą teigiama, jog 2007 m. gruodžio 17 d. *Consejería de Justicia y Administración Pública* (*Junta* Teisingumo ir viešojo administravimo ministerija) įsakyme paskelbta, kad atrankos testai vyks pagal valstybės tarnautojų paaukštinimo iki šios administracinės valdžios institucijos bendros administracinės valdžios pareigūno kategorijos vidaus tvarką (toliau – skelbimas apie konkursą). Skelbimo apie konkursą 2 taisyklės 1 dalies b punkte buvo nurodyta, kad kandidatai privalo „turėti bakalauro diplomą (*bachiller superior*) arba atitikti jam gauti keliamus reikalavimus

<...>, arba būti įgiję D grupės karjeros valstybės tarnautojo 10 metų tarnybos stažą ar 5 metų tarnybos stažą ir išklausę specialų paskaitų kursą, nurodytą 2002 m. liepos 4 d. *Instituto Andaluz de la Administración Pública* (Andalūzijos viešojo administravimo instituto) sprendime, kuriuo paskelbiama atrankos procedūra, susidedanti iš testų, skirtų *Administración General de la Junta de Andalucía* (*Junta* bendroji administracija) D grupės personalui paaukštinti iki C grupės taikant vidaus tvarką <...>".

17. Toliau tinkamumo kriterijų, susijusį su D grupės karjeros valstybės tarnautojo 10 metų tarnybos stažu, vadinsiu ginčijamu kriterijumi.

18. Nors nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nenurodytos visos skelbimo apie konkursą 2 taisyklės 1 dalies b punkto sąlygos, atrodo, kad visos jos nurodytos *Junta* rašytinėse pastabose. Remiantis šiomis pastabomis, nagrinėjama taisyklė buvo suformuluota taip:

„apskaičiuojant tarnybos stažą bus atsižvelgiama <...> į karjeros valstybės tarnautojo tarnybos stažą kitose viešojo administravimo srityse <...>. Tačiau nebus atsižvelgiama į kitoje viešojo administravimo srityje anksčiau įgytą laikinojo ar pavaduojančiojo darbuotojo tarnybos stažą ar kitokį panašų anksčiau įgytą tarnybos stažą. "

19. Skelbimas apie konkursą paskelbtas 2008 m. sausio 16 d. *Junta* oficialiajame leidinyje (*Boletín Oficial*).

20. Nors iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą tai nėra iki galo aišku, atrodo, kad F. J. Rosado Santana dėl savo tarnybos institucijoje atsakovėje nuo 1989 m. gegužės 19 d. būtų atitikęs ginčijamą kriterijų, jeigu skelbime nebūtų reikalaujama karjeros valstybės tarnautojo tarnybos stažo. Kiti skelbime apie įdarbinimą nurodyti tinkamumo kriterijai šiai bylai neturi reikšmės.

21. Vis dėlto F. J. Rosado Santana padavė paraišką dalyvauti nagrinėjamuose atrankos testuose ir jam buvo leista juos laikyti. Jis dalyvavo konkurso procedūroje, kurią sudarė du etapai. Jis išlaikė testą ir jo pavardė buvo atitinkamai įtraukta į 2008 m. lapkričio 12 d. paskelbtą atrinktų kandidatų sąrašą.

22. 2009 m. vasario 2 d. buvo paskelbtas laisvų postų sąrašas. F. J. Rosado Santana tinkamai kandidatavo į atitinkamas pareigas ir pateikė prašomus dokumentus. Tačiau 2009 m. kovo 25 d. *Secretaría General para la Administración Pública* (*Junta* Viešojo administravimo generalinis sekretoriatas) priėmė sprendimą panaikinti jo įtraukimą į atrinktų

kandidatų sąrašą (toliau – nagrinėjamas sprendimas). Panaikinimo motyvuose buvo nurodyta, kad F. J. Rosado Santana neatitiko nė vieno iš šios išvados 16 punkte nurodytų tinkamumo kriterijų. Visų pirma jis neatitiko ginčijamo kriterijaus, nes nustatant, ar šis kriterijus yra įvykdytas, negalėjo būti atsižvelgiama į laikotarpį, kuriuo F. J. Rosado Santana buvo laikinasis valstybės tarnautojas.

23. 2009 m. birželio 8 d. F. J. Rosado Santana kreipėsi į *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo No 12 de Sevilla* (Administracinių ginčų teismas Nr. 12, Sevilija, Ispanija), kuriame ginčijo nagrinėjamą sprendimą. Visų pirma jis nesutiko su ginčijamo kriterijaus pagrįstumu, nes juo remiantis buvo nepagrįstai reikalaujama, kad nagrinėjamas tarnybos stažas būtų įgytas dirbant karjeros valstybės tarnautoju.

24. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikė Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar (direktyvą) reikia aiškinti taip, jog Europos Sąjungos valstybės narės Konstituciniam teismui nusprendus, kad skirtingų teisių šios valstybės laikiniesiems tarnautojams ir karjeros tarnautojams nustatymas gali neprieštarauti šios valstybės Konstitucijai, tai būtinai reiškia, kad minėta direktyva negali būti taikoma, kiek tai susiję su šios valstybės viešąja tarnyba?

2. Ar (direktyvą) reikia aiškinti taip, kad pagal ją draudžiama, jog vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principus nacionalinis teismas aiškintų taip, kad jie būtų iš esmės skirtingai taikomi laikiniesiems valstybės tarnautojams ir karjeros valstybės tarnautojams?

3. Ar (bendrojo susitarimo) 4 punktą reikia aiškinti taip, kad juo draudžiama atsisakyti atsižvelgti į tarnybos stažą, įgytą anksčiau būnant laikinuoju tarnautoju, kai siekiama tapti nuolatiniu pareigūnu, ypač nustatant valstybės tarnautojo darbo užmokestį, priskiriant prie lygio ir paaukštinant pareigas?

4. Ar pagal (bendrojo susitarimo) 4 punktą kyla pareiga nacionalinės teisės aktus aiškinti taip, kad apskaičiuojant valstybės tarnautojų darbo stažą būtina atsižvelgti į laikotarpį, kai šie asmenys buvo laikinieji tarnautojai?

5. Jeigu (bendrojo susitarimo) 4 punktą reikia aiškinti taip, kad net jeigu viešąją atrankos procedūrą reglamentuojančios taisyklės buvo paskelbtos ir suinteresuotasis asmuo jų neginčijo, nacionalinis teismas privalo išnagrinėti, ar šios taisyklės prieštarauja (Europos Sąjungos)

teisės aktams, ir ar tokiu atveju nacionalinis teismas privalo netaikyti minėtų taisyklių ar nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis minėtos taisyklės grindžiamos, tiek, kiek jos prieštarauja šiam punktui?“

25. Rašytines pastabas pateikė Ispanijos vyriausybė, *Junta* ir Europos Komisija. Nebuvo prašoma rengti teismo posėdžio, todėl jis neįvyko.

Priimtinumas

26. *Junta* savo rašytinėse pastabose pateikė du bendrus prieštaravimus dėl priimtinumo.

27. Pirmuoju iš šių prieštaravimų *Junta* teigia, kad nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą neatitinka Teisingumo Teismo praktikoje nustatytų sąlygų. Visų pirma prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodė nacionalinės teisės aktų, taikomų pateiktiems prejudiciniams klausimams, ir priežasčių, dėl kurių šis teismas pasirinko konkrečią Europos Sąjungos (ES) teisės nuostatą. Šis teismas taip pat neįrodė šios nuostatos ir nacionalinių taisyklių ar faktinės padėties, sudarančių ginčo kontekstą, ryšio. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą reikėtų pripažinti nepriimtinu.

28. Nesutinku su šiuo požiūriu.

29. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką SESV 267 straipsnyje įtvirtinta procedūra pagrįsta aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo funkcijų atskyrimu. Tik nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į konkrečias nagrinėjamos bylos aplinkybes, vertina prejudicinio sprendimo reikalingumą teismo sprendimui priimti ir Teisingumo Teismui pateikiamų prejudicinių klausimų svarbą [4].

30. Atidžiai išnagrinėjus nutartį dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas išdėsto nacionalinės teisės aktus, kuriais jo nagrinėjamoje byloje remiasi F. J. Rosado Santana. Tai neabejotinai reiškia, kad minėtas teismas šias nuostatas laiko svarbiomis pateiktiems prejudiciniams klausimams. Toliau jis pateikia nacionalinių teismų praktikos aspektus, sukėlusius jam abejonių dėl tikslaus direktyvos taikymo jo nacionalinėje jurisdikcijoje, atsižvelgiant į šią teismų praktiką. Bet kuriuo atveju aišku, kad prejudicinio sprendimo procedūroje bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas turi nustatyti pagrindinei bylai taikytinas nacionalinės teisės nuostatas [5].

31. Kalbant apie priežastis, dėl kurių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikė nuorodą į direktyvą ir bendrąjį susitarimą bei susiejo šias dvi nuostatas

4 — Tarp daugelio kitų bylų žr. 2007 m. birželio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ordre des barreaux francophones et germanophone ir kt.,* C-305/05, Rink. p. I-5305, 18 punktą ir 2010 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *Kleist,* C-356/09, Rink. p. I-11939, 44 punktą.

5 — Šiuo atžvilgiu žr. 2008 m. birželio 12 d. Nutarties *Vassilakis ir kt.,* C-364/07, Rink. p. I-90, 77 punktą.

su pagrindinės bylos ginču, pažymėtina, kad nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškiai ir neabejotinai nurodoma, kodėl direktyvos nuostatos yra svarbios nutartyje aprašytoms faktinėms aplinkybėms.

32. Atsižvelgdama į tai manau, kad pirmąjį prieštaravimą reikia atmesti.

33. Jeigu teisingai suprantu, antruoju prieštaravimu *Junta* teigia, kad pateikti prejudiciniai klausimai yra nepriimtini, nes bendrojo susitarimo 4 punktas negali būti taikomas aplinkybėmis, su kuriomis šie klausimai susiję. Ginčas pagrindinėje byloje yra susijęs ne su bendrojo susitarimo 4 punkte nurodyta „darbo sąlyga“, bet veikiau su dalyvavimo konkurso procedūroje, kurioje dalyvavo F. J. Rosado Santana, kriterijumi.

34. Iš Teisingumo Teismo praktikos aišku, kad jeigu Teisingumo Teismas gauna prašymą išaiškinti ES teisę, kuris nėra akivaizdžiai nesusijęs su tikrove ar pagrindinės bylos dalyku, jis privalo atsakyti į šį prašymą [6].

35. Klausimą, ką reiškia sąvoka „darbo sąlyga“, išnagrinėsiu šios išvados 51 ir paskesniuose punktuose. Tačiau antrąjį *Junta* prieštaravimą dėl priimtinumo laikau akivaizdžiai neteisingai suprastu. Nekyla abejonių, kad bendrojo susitarimo 4 punkto taikytinumas, įskaitant pateiktiną sąvokos „darbo sąlyga“ išaiškinimą, yra svarbus pagrindinėje byloje kylantiems klausimams.

36. Todėl *Junta* prieštaravimus dėl priimtinumo reikėtų atmesti.

Bylos esmė

37. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikia penkis klausimus. 1 klausimas susijęs su nacionalinės ir ES teisės sąveika. 2, 3 ir 4 klausimai susiję su direktyvos ir visų pirma bendrojo susitarimo 4 punkto taikytinumu ir aiškinimu. 5 klausimas susijęs su teisių gynimo priemonių pagal nacionalinę teisę prieinamumo aspektais, jeigu pažeidžiama ES teisė.

38. Kadangi tai, ar 1 ir 5 klausimai yra svarbūs, priklauso nuo Teisingumo Teismo atsakymų į klausimus dėl direktyvos taikytinumo ir aiškinimo, pirmiausia išnagrinėsiu 2, 3 ir 4 klausimus. Paskui prieš nagrinėdama 5 klausimą išnagrinėsiu 1 klausimą.

6 — 1993 m. spalio 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Enderby*, C-127/92, Rink. p. I-5535, 12 punktas.

2, 3 ir 4 klausimai

39. Šiais klausimais, kuriuos geriausia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės prašo priimti sprendimą dėl direktyvos, konkrečiai kalbant, – dėl bendrojo susitarimo 4 punkto taikytinumo ir aiškinimo pagrindinės bylos aplinkybėmis.

40. Visų pirma prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori žinoti, ar tokiu skelbimu apie konkursą, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, pagal kurį teisė būti paaukštintam valstybės tarnyboje padaroma priklausoma nuo tarnybos būnant karjeros valstybės tarnautoju stažo ir aiškiai atsisakoma atsižvelgti į tarnybos būnant laikinuoju valstybės tarnautoju stažą, pažeidžiamas bendrojo susitarimo 4 punktas.

Direktyvos taikytinumas pagrindinei bylai

— Valstybės tarnautojai

41. Iš Teisingumo Teismo praktikos aišku, kad tai, jog F. J. Rosado Santana buvo susijęs darbo santykiais su viešojo sektoriaus organizacija, neturi įtakos direktyvos ir bendrojo susitarimo taikymui šioje byloje. Iš šių teisės aktų teksto ir konteksto aišku, kad jų nuostatos gali būti taikomos terminuotoms darbo sutartims ir darbo santykiams su valdžios institucijomis bei viešojo sektoriaus organizacijomis [7]. Reikšmės šių priemonių taikymui neturi ir tai, kad pareigas galima priskirti prie „statutinių“ pagal nacionalinę teisę [8].

42. Priešingai nei teigia *Junta* dėl 2 klausimo, darytina išvada, kad pagal bendrojo susitarimo 4 punktą laikinieji ir karjeros valstybės tarnautojai turi būti laikomi „panašiais“.

— Direktyvos ir bendrojo susitarimo taikytinumas asmeniui, nebedirbančiam pagal terminuotą darbo sutartį

43. Ispanijos vyriausybė savo rašytinėse pastabose teigia, kad direktyva ir bendrasis

7 — Be kita ko, žr. 2006 m. liepos 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Adeneler ir kt.*, C-212/04, Rink. p. I-6057, 54–57 punktus; 2007 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, Rink. p. I-7109, 25 punktą ir 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres*, sujungtos bylos C-444/09 ir C-456/09, Rink. p. I-14031, 38 punktą.

8 — Šiuo atžvilgiu žr. 7 išnašoje nurodyto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 29 punktą.

susitarimas negali būti taikomi tokiam asmeniui, kaip antai F. J. Rosado Santana, kuris pareiškė ieškinį kaip karjeros valstybės tarnautojas, t. y. kaip nuolatinio personalo narys. Šiems argumentams pagrįsti ji remiasi Sprendimo *Del Cerro Alonso* [9] 28 ir 30 punktais, kuriuose Teisingumo Teismas pripažino, kad direktyva ir bendrasis susitarimas taikomi „visiems darbuotojams, teikiantiems atlygintinas paslaugas pagal su darbdaviais nustatytus terminuotus darbo santykius“, pažymėjęs: kadangi „pagrindinėje byloje lyginami laikinasis statutinis darbuotojas ir nuolatinis statutinis darbuotojas, ieškovė pagrindinėje byloje (pateko) į (direktyvos) ir bendrojo susitarimo taikymo sritį“. Kadangi šioje byloje F. J. Rosado Santana siekia save, kaip karjeros valstybės tarnautoją, palyginti su kitais karjeros valstybės tarnautojais, direktyva ir bendrasis susitarimas negali būti jam taikomi.

44. Komisija laikosi panašios pozicijos.

45. Man atrodo, kad, remiantis tokiu motyvavimu, klaidingai aiškinama Teisingumo Teismo praktika ir laikomasi tokio požiūrio į direktyvos ir bendrojo susitarimo aiškinimą, kuris neturi ryšio su jų tikslu.

46. Kad direktyva ir bendrasis susitarimas būtų tinkamai aiškinami, būtina atsižvelgti į jų priėmimo aplinkybes. Taigi Teisingumo Teismas Sprendime *Impact* [10] konstatavo, kad „bendruoju susitarimu, būtent jo 4 punktu, siekiama tikslo, kuris patenka į pagrindinius tikslus, įtvirtintus (SESV 151) straipsnio pirmoje pastraipoje <...> ir Bendrijos darbuotojų pagrindinių socialinių teisių chartijos, į kurią pateikiama nuoroda (SESV 151 straipsnyje), 7 punkte ir 10 punkto pirmoje pastraipoje, kurie yra susiję su gyvenimo bei darbo sąlygų gerinimu ir derama socialine darbuotojų, šiuo atveju – pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų, apsauga. <...> Atsižvelgiant į bendrojo susitarimo tikslus, jo 4 punktas turi būti suprantamas kaip įtvirtinantis (ES) socialinės teisės principą, kuris neturėtų būti aiškinamas siaurai“ [11].

47. Pagrindinėje byloje reikalaujama teisės, nustatant tinkamumą paaukštinti, į dirbant pagal terminuotą darbo sutartį įgytą stažą atsižvelgti taip pat kaip atsižvelgiama į panašaus nuolatinio darbuotojo, susieto darbo santykiais su tuo pačiu darbdaviu, stažą.

48. Ar gali būti pagrįstas toks platus 4 punkto aiškinimas?

9 — Nurodytas 7 išnašoje.

10 — 2008 m. balandžio 15 d. Sprendimas *Impact*, C-268/06, Rink. p. I-2483.

11 — 112 ir 114 punktai. Taip pat žr. 7 išnašoje nurodyto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 38 punktą.

49. Mano nuomone, toks aiškinimas yra ne tik galimas. Tai yra vienintelis aiškinimas, atitinkantis reikalavimą, kad ši nuostata būtų aiškinama ne siaurai. Tai, kad dabar F. J. Rosado Santana yra susietas su *Junta* nuolatiniais darbo santykiais, neturi jokios reikšmės jo vardu pateikiamam argumentui. Kaip tik esminės reikšmės turi tai, ar, vertinant F. J. Rosado Santana tinkamumą jį paaukštinti, neatsižvelgimas į stažą, įgytą jam būnant laikinuoju darbuotoju, *vien dėl laikino jo darbo santykių pobūdžio* reikštų 4 punkte nurodytą diskriminaciją.

50. Jeigu bendrojo susitarimo 4 punktas būtų aiškinamas siauriau, ši nuostata netektų savo prasmės. Dėl tokio aiškinimo būtų leidžiama viena iš diskriminacijos formų, kurios priimant direktyvą ir bendrąjį susitarimą būtent ir siekta išvengti.

— „Darbo sąlyga“

51. Kad būtų taikomas bendrojo susitarimo 4 punktas, nagrinėjama sąlyga turi būti „darbo sąlyga“.

52. Teisingumo Teismo praktikoje aiškiai pripažįstama, kad ir ši sąvoka turi būti aiškinama plačiai [12].

53. Šioje byloje F. J. Rosado Santana teisė būti paaukštintam yra viena iš jo, kaip karjeros valstybės tarnautojo, darbo santykiams būdingų elementų. Kitaip tariant, jeigu tik jis atitinka (pagrįstus) *Junta*, kaip jį įdarbinusios institucijos, nustatytus reikalavimus, šiuo atžvilgiu jis kartu su savo kolegomis ir kitais panašioje padėtyje esančiais kandidatais gali pretenduoti į paaukštinimą ir visus su tuo susijusius pranašumus.

54. Ar tokią teisę galima laikyti darbo sąlyga pagal bendrojo susitarimo 4 punktą?

55. Mano nuomone, akivaizdu, kad taip. Darbo santykiams būdinga, viena vertus, teisė ir, kita vertus, atitinkama pareiga. Šiuo atžvilgiu nėra jokio skirtumo nuo atlyginimo už suteiktas paslaugas mokėjimą reglamentuojančių sąlygų [13].

12 — Šiuo atžvilgiu žr. 7 išnašoje nurodyto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 31 ir paskesnius punktus ir 10 išnašoje nurodyto Sprendimo *Impact* 115 punktą.

13 — Aišku, kad bendrojo susitarimo 4 punkto sąvoka „darbo sąlygos“ apima tokias sąlygas, kaip antai „sumokėti“, kalbant apie atlyginimą už suteiktas paslaugas (žr. 7 išnašoje nurodyto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 41 punktą ir 10 išnašoje nurodyto Sprendimo *Impact* 126 punktą).

„Objektyviai pagrįsta“

56. Bendrojo susitarimo 4 punkte aiškiai leidžiamas nevienodas pagal terminuotas sutartis dirbančių darbuotojų ir panašių nuolatinių darbuotojų vertinimas, jeigu jis yra objektyviai pagrįstas.

57. Nei direktyvoje, nei bendrajame susitarime sąvoka „objektyviai pagrįsta“ neapibrėžta. Tačiau ji yra išaiškinta Teisingumo Teismo praktikoje.

58. Sprendime *Del Cerro Alonso* [14] Teisingumo Teismas konstatavo, kad ši sąvoka turi būti aiškinama panašiai kaip bendrojo susitarimo 5 punkte esanti sąvoka „objektyvios priežastys“, kuri jau nagrinėta teismo praktikoje [15]. Savo praktikoje dėl bendrojo susitarimo 5 punkto Teisingumo Teismas konstatavo, kad „sąvoka “objektyvios priežastys„ turi būti suprantama kaip skirta apibrėžtoms ir konkrečioms aplinkybėms, apibūdinančioms konkrečią veiklą ir todėl šiame konkrečiame kontekste galinčioms pateisinti terminuotų darbo sutarčių sudarymą paeiliui. Šias aplinkybes gali lemti, pavyzdžiui, ypatingas užduočių, kurioms atlikti šios sutartys buvo sudarytos, pobūdis ir šioms užduotims būdingi požymiai arba, jei reikia, teisėto valstybės narės socialinės politikos tikslo siekimas [16]. Teisingumo Teismas taip pat nurodė, kad „terminuotų darbo sutarčių sudarymas, kai tai pagrindžia tik vienintelė bendro pobūdžio įstatymo ar kito teisės akto nuostata, neatsižvelgiant į konkretų atitinkamos veiklos turinį, neleidžia nustatyti objektyvių ir skaidrių kriterijų siekiant patikrinti, ar tokių sutarčių atnaujinimas iš tiesų atitinka tikras reikmes ir leidžia pasiekti tam numatytą ir būtiną tikslą“ [17].

59. Taikydamas šį motyvavimą bendrojo susitarimo 4 punktui, Teisingumo Teismas Sprendime *Del Cerro Alonso* konstatavo, kad sąvoka „objektyviai pagrįsta“ neturi būti suprantama kaip pateisinanti skirtingą požiūrį į pagal terminuotą ir neterminuotą darbo sutartį dirbančius darbuotojus, remiantis tuo, kad toks požiūris yra numatytas bendroje ir abstrakčioje nacionalinėje normoje, pavyzdžiui, įstatyme ar kolektyvinėje sutartyje. Atvirkščiai, minėta sąvoka reikalauja, kad nagrinėjamas nevienodas požiūris būtų pagrįstas tiksliais ir konkrečiais veiksniais, kurie apibūdina atitinkamą įdarbinimo sąlygą, atsižvelgiant į konkrečias jo taikymo aplinkybes ir remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais tam, kad būtų užtikrinta, jog šis nevienodas požiūris iš tiesų atitinka tikras reikmes,

14 — Nurodytas 7 išnašoje.

15 — 56 punktas.

16 — Žr. 7 išnašoje nurodyto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 53 punktą ir 7 išnašoje nurodyto Sprendimo *Adeneler ir kt.* 69 ir 70 punktus.

17 — Žr. 7 išnašoje nurodyto Sprendimo *Del Cerro Alonso* 55 punktą ir 7 išnašoje nurodyto Sprendimo *Adeneler ir kt.* 74 punktą.

leidžia pasiekti numatytą tikslą ir yra būtinas jam įgyvendinti“ [18].

60. Vėliau Teisingumo Teismas, Sprendime *Gavieiro Gavieiro ir Iglesias Torres* [19] vėl aiškindamas bendrojo susitarimo 4 punktą, konstatavo, kad „ (tikslius ir konkrečius) veiksnius gali lemti, pavyzdžiui, ypatingas užduočių, kurioms atlikti šios sutartys buvo sudarytos, pobūdis ir savybės arba prireikus teisėto valstybės narės socialinės politikos tikslo siekimas. <...> Atvirkščiai, rėmimasis vien tuo, kad valstybės tarnautojų tarnyba yra laikina, neatitinka šių reikalavimų ir todėl negali būti objektyvi priežastis, kaip ji suprantama pagal bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunktį. <...> skirtingas pagal terminuotas ir pagal neterminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų traktavimas negali būti pateisinamas kriterijumi, kuris bendrai ir abstrakčiai paremtas pačia darbo santykių trukme. Jei vien to, kad darbo santykiai yra laikini, pakanka [pakaktų] tokiam skirtingam traktavimui pateisinti, (direktyvos) ir bendrojo susitarimo tikslai <...> netektų prasmės. Užuot pagerinus darbo pagal terminuotas sutartis kokybę ir skatinus vienodą traktavimą, kurio siekiama tiek pagal (direktyvą), tiek pagal bendrąjį susitarimą, pasinaudojus šiuo kriterijumi būtų išlaikyta pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams nepalanki situacija“ [20].

61. Priešingai nei Ispanijos vyriausybė teigia savo rašytinėse pastabose, darytina išvada, kad tai, jog darbo santykiai pagal terminuotą darbo sutartį savo pobūdžiu yra laikini, negali būti laikoma skirtingą požiūrį pateisinančia „objektyviai pagrįsta“ aplinkybe pagal bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunktį. Be to, darytina išvada, kad, neatsižvelgus į stažą, įgytą būnant laikinuoju darbuotoju, kaip buvo skelbime apie atranką F. J. Rosado Santana atveju, šis skelbimas neatitiko bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunkčio reikalavimų, susijusių su sąvoka „objektyviai pagrįsta“.

62. Tai nereiškia, kad niekada negali būti aplinkybių, kurioms esant sąvoka „objektyviai pagrįsta“ galėtų būti taikoma skirtingam laikinųjų valstybės tarnautojų ir karjeros valstybės tarnautojų vertinimui. Ispanijos vyriausybė gana didelę savo rašytinių pastabų dalį skiria laikinųjų valstybės tarnautojų ir karjeros valstybės tarnautojų svarbiausiems skirtumams, kuriuos ji laiko būdingais, aprašyti. Ispanijos vyriausybės teigimu, šie skirtumai apima skirtumus, susijusius su skirtingų

18 — 57 ir 58 punktai.

19 — Nurodytas 7 išnašoje.

20 — 55–57 punktai.

kategorijų valstybės tarnautojų įdarbinimo būdu, reikalaujama kvalifikacija ir atliekamų pareigų pobūdžiu.

63. Tiek, kiek minėti skirtumai tiesiog atspindi laikiną darbo santykių, kuriais yra susietas laikinasis valstybės tarnautojas, pobūdį, šie argumentai negali būti pagrindas pateisinti skirtingą požiūrį pagal bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunktį. Tačiau tiek, kiek šie skirtumai gali atspindėti objektyvius reikalavimus, susijusius su paaukštinimo procedūra *konkrečiais atvejais*, jie gali būti pateisinami.

64. Kalbant konkrečiau, visiškai įmanoma įsivaizduoti atvejus, kai tam tikroms pareigoms užimti reikalaujama konkrečios patirties, kurią gali būti įgijęs tik karjeros valstybės tarnautojas. Tai, pavyzdžiui, galėtų lemti aplinkybė, kad tokia ankstesnė patirtis gali būti įgyta tik einant pareigas, į kurias skiriami karjeros valstybės tarnautojai. Nors bendrojo susitarimo antrojoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad neterminuotos sutartys yra bendriausia darbdavių ir darbuotojų darbo santykių forma, nei direktyvoje, nei bendrajame susitarime nenustatyta bendra pareiga esant galimybei terminuotus darbo santykius paversti neterminuotais [21].

65. Tai, ar pagal bendrojo susitarimo 4 punkto 1 papunktį konkrečiu atveju egzistuoja objektyvios priežastys, yra fakto klausimas, priklausysiantis nuo konkrečių nagrinėjamos paaukštinimo procedūros aplinkybių. Šį klausimą reikia nagrinėti atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį ir į visus veiksnius, kurie gali būti svarbūs, visų pirma įskaitant patirties, būtinos atitinkamoms pareigoms užimti, pobūdį.

66. Tačiau pagrindinėje byloje aišku, jog tiesiog numačius, kad neatsižvelgiama į stažą, įgytą būnant laikinuoju valstybės tarnautoju, atrankos procedūrai niekada negalėtų būti taikoma nagrinėjama išimtis. Aišku, tokios priežastys būtų galėjusios egzistuoti. Tačiau net jei taip ir būtų buvę, jos nebuvo išreikštos skaidriai, nors, siekiant remtis išimtimi, tai yra būtina.

67. Iš viso to, kas nurodyta, darytina išvada, jog, mano nuomone, skelbimu apie konkursą pažeistas bendrojo susitarimo 4 punktas.

21 — Šiuo atžvilgiu žr. 7 išnašoje nurodyto Sprendimo *Adeneler ir kt.* 91 punktą ir 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Angelidaki ir kt.* (sujungtos bylos C-378/07 ir C-380/07, Rink. p. I-3071) 183 punktą.

68. Todėl manau, kad atsakymas į 2, 3 ir 4 klausimus turi būti toks: bendrojo susitarimo 4 punktas pažeidžiamas, jeigu tokiame skelbime apie konkursą, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, tinkamumas paaukštinti valstybės tarnyboje padaromas priklausomu nuo stažo, įgyto būnant karjeros valstybės tarnautoju, ir aiškiai atsisakoma atsižvelgti į stažą, įgytą būnant laikinuoju valstybės tarnautoju, nenurodžius jokios objektyvios priežasties, kuria toks atsisakymas būtų pagrįstas.

1 klausimas

69. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, jog Ispanijos Konstitucinis teismas yra pripažinęs, kad skirtingas laikinųjų ir karjeros valstybės tarnautojų vertinimas gali neprieštarauti Ispanijos Konstitucijos 14 straipsnyje įtvirtintoms nuostatoms dėl vienodo požiūrio, nors minėti tarnautojai ir atlieka tas pačias pareigas.

70. Kaip suprantu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą, iš esmės jis teiraujasi, ar vieno iš tos valstybės narės aukščiausiųjų teismų patvirtintai vienodo požiūrio sampratai turi būti teikiama pirmenybė ES teisėje pateikiamos tos pačios sąvokos kitokios sampratos atžvilgiu toje srityje, kurioje nacionalinis teismas privalo taikyti ES teisę. Jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalėtų vadovautis Konstitucinio teismo išaiškinimu, tai lemtų (arba galėtų lemti) situaciją, kad direktyva ir bendrasis susitarimas nebūtų laikomi taikomais tos valstybės narės valstybės tarnybai.

71. Tiek, kiek minėtu klausimu teiraujamasi, ar direktyva ir bendrasis susitarimas taikomi valstybės tarnautojams, jį jau išnagrinėjau šios išvados 41 ir paskesniuose punktuose.

72. Tiek, kiek minėtu klausimu teiraujamasi, ar nacionaliniam teismui gali būti privaloma taikyti kitokią nei nustatyta ES teisėje vienodo požiūrio sampratą, kuria remiantis suteikiama mažiau teisių nei pagal ES teisėje nustatytą sampratą, atsakymas yra akivaizdžiai neigiamas.

73. Tai yra aišku iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos.

74. Taikydami nacionalinę teisę atsižvelgiant į Europos Sąjungos direktyvą nacionaliniai teismai privalo šią teisę aiškinti kuo labiau atsižvelgdami į nagrinėjamos direktyvos tekstą ir tikslą, o kadangi bendrasis susitarimas sudaro neatskiriamą direktyvos dalį [22],

22 — Šiuo klausimu žr. generalinės advokatės J. Kokott išvados 10 išnašoje nurodytoje byloje *Impact* 87 punktą.

tai ir į šio susitarimo tekstą ir tikslą. Reikalavimas nacionalinę teisę aiškinti taip, kad šis aiškinimas atitiktų ES teisę, matyti iš pačios SESV sistemos, nes jis leidžia bylas nagrinėjantiems nacionaliniams teismams pagal savo kompetenciją užtikrinti visišką ES teisės veiksmingumą [23]. ES teisę atitinkančio aiškinimo principas reikalauja, kad nacionaliniai teismai, atsižvelgdami į visą nacionalinę teisę, pagal savo kompetenciją padarytų viską, kad užtikrintų visišką direktyvos ir bendrojo susitarimo veiksmingumą bei priimtų jais siekiamą tikslą atitinkantį sprendimą [24].

75. Iš to darytina išvada, kad nacionalinis teismas privalo taikyti Teisingumo Teismo pateiktą direktyvos ir bendrojo susitarimo aiškinimą, net jeigu nagrinėjamos valstybės narės Konstitucinis teismas yra nusprendęs, kad laikinųjų valstybės tarnautojų ir karjeros valstybės tarnautojų skirtingas vertinimas neprieštarauja (arba gali neprieštarauti) tos valstybės narės Konstitucijai.

76. Atsižvelgdama į tai, kas nurodyta, manau, jog į 1 klausimą reikia atsakyti taip: nacionalinis teismas privalo taikyti Teisingumo Teismo pateiktą direktyvos ir bendrojo susitarimo aiškinimą, net jeigu Ispanijos Konstitucinis teismas yra nusprendęs, kad laikinųjų valstybės tarnautojų ir karjeros valstybės tarnautojų skirtingas vertinimas neprieštarauja (arba gali neprieštarauti) šios valstybės narės Konstitucijai.

5 *klausimas*

77. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar pagal ES teisę, konkrečiai kalbant, – bendrojo susitarimo 4 punktą, jis privalo nagrinėti materialines konkurso procedūros taisykles, nepaisydamas procesinės kliūties, t. y. to, kad ieškinys nepareikštas laiku.

78. F. J. Rosado Santana ieškinys pagrindinėje byloje grindžiamas tokiu argumentu: kadangi pagal ginčijamą kriterijų buvo reikalaujama 10 metų būti išdirbus karjeros valstybės tarnautoju, skelbimu apie konkursą pažeista ES teisė. Taip buvo pažeistos jo teisės. Jau nurodžiau, kad su tuo sutinku. Tačiau iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą aišku, kad F. J. Rosado Santana pareiškė ieškinį jau pasibaigus skelbime apie konkursą nurodytam dviejų mėnesių terminui.

79. Ar galima remtis tokio pobūdžio senaties terminu, jeigu ieškinio pagrindas yra ES teisėje numatytų teisių pažeidimas?

23 — Žr., be kita ko, 10 išnašoje nurodyto Sprendimo *Impact* 98 ir 99 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką.

24 — Šiuo klausimu žr. 10 išnašoje nurodyto Sprendimo *Impact* 101 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

80. Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, jeigu nėra tam tikrą klausimą reglamentuojančių Europos Sąjungos taisyklių, išsamios proceso taisyklės, reglamentuojančios ieškinių, skirtų užtikrinti iš ES teisės kylančių asmenų teisių apsaugą, pareiškimą nustatomos kiekvienos valstybės narės nacionalinės teisės sistemoje [25].

81. Tačiau valstybėms narėms tenka pareiga užtikrinti, kad kiekvienu atveju šios teisės būtų veiksmingai apsaugomos [26]. Išsamios procesinės taisyklės, reglamentuojančios tokių ieškinių pareiškimą, negali būti mažiau palankios nei procesinės taisyklės, taikomos panašiems nacionaline teise grindžiamiems ieškiniams (lygiavertiškumo principas), ir dėl šių taisyklių ES teisėje nustatytų teisių įgyvendinimas negali tapti praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas (veiksmingumo principas) [27].

82. Lygiavertiškumo principo laikymasis reiškia, kad atitinkama nacionalinė taisyklė turi būti vienodai taikoma ir Europos Sąjungos, ir nacionalinės teisės pažeidimu grindžiamiems ieškiniams, kurių dalykas ir pagrindas panašūs [28]. Nors nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nėra nieko, iš ko galima būtų spręsti, kad pagrindinėje byloje šis principas yra pažeistas, tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas [29].

83. Kalbant apie veiksmingumo principą, pažymėtina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką pagrįstų senaties terminų nustatymas iš esmės atitinka veiksmingumo reikalavimą, jei taip išreiškiamas pagrindinio teisinio saugumo principo taikymas. Teisingumo Teismas taip pat yra konstatavęs, kad šiuos terminus turi nustatyti valstybės narės, atsižvelgdamos, be kita ko, į priimtinų sprendimų reikšmę suinteresuotiesiems asmenims, procedūrų ir taikytinų teisės aktų sudėtingumą, asmenų, kuriems šie terminai gali turėti įtakos, skaičių ir visus kitus viešuosius ar privačiuosius interesus, į kuriuos privaloma atsižvelgti [30].

84. Ar dėl nacionalinės teisės aktuose nustatyto dviejų mėnesių termino ES teisėje nustatytų teisių įgyvendinimas tampa pernelyg sudėtingas?

85. Aišku, kad nagrinėjamas terminas yra trumpas.

86. Tačiau, turint omenyje interesus, į kuriuos reikia atsižvelgti tokios rūšies atrankos procedūroje, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, nemanau, kad šis terminas yra toks trumpas, kad pažeistų minėtus principus. Kaip savo rašytinėse pastabose pažymi

25 — Žr., be kita ko, 10 išnašoje nurodyto Sprendimo *Impact* 44 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 21 išnašoje nurodyto Sprendimo *Angelidaki ir kt.* 173 punktą.

26 — Žr., be kita ko, 10 išnašoje nurodyto Sprendimo *Impact* 45 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

27 — Žr., be kita ko, 10 išnašoje nurodyto Sprendimo *Impact* 46 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

28 — Žr. Sprendimo *Bulicke*, C-246/09, Rink. p. I-7003, 26 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

29 — Šiuo atžvilgiu žr. 28 išnašoje nurodyto Sprendimo *Bulicke* 28 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

30 — Šiuo atžvilgiu žr. 28 išnašoje nurodyto Sprendimo *Bulicke* 36 punktą.

Ispanijos vyriausybė, yra svarbūs kitų konkurso procedūroje dalyvaujančių kandidatų ir pačios *Junta* kaip organizacijos, atsakingos už gerą procedūros administravimą, interesai. Bet koks atrankos procedūros ginčijimas gali sukelti trikdžių ir padaryti žalos. Reikėtų pažymėti, kad Sprendime *Bulicke*[31] Teisingumo Teismas aiškiai pritarė panašiam senaties terminui, taikomam ieškiniams dėl diskriminavimo esant darbo santykiams pareikšti.

87. Ar galima teigti, kad dėl momento, nuo kurio pradėtas skaičiuoti dviejų mėnesių terminas (t. y. nuo skelbimo apie konkursą paskelbimo Andalūzijos oficialiajame leidinyje dienos), pažeidžiamas veiksmingumo principas? Ar pagal šį principą reikalaujama, kad minėtas terminas turėjo būti pradėtas skaičiuoti vėliau, pavyzdžiui, nuo tada, kai F. J. Rosado Santana buvo pranešta apie tai, kad jis neatitinka paaukštinimo kriterijų?

88. Aš taip nemanau.

89. Man atrodo, kad apskritai šalių interesus galima geriausiai patenkinti nustačius reikalavimą, kad ieškiniai būtų pareiškiami greitai ir bet kuriuo atveju prieš prasidėjus konkurso procedūrai. Nustačius tokią taisyklę, už konkurso organizavimą atsakingi asmenys galės išnagrinėti visus ieškinius ir (jeigu reikia) atidėti likusios procedūros pradžią bei imtis visų kitų veiksmų, kurių gali reikėti siekiant išnagrinėti ieškinį. Procedūroje dalyvaujantys asmenys tai darys žinodami, kad procedūrai prasidėjus ji neužsitęs ar nebus anuliuota dėl to, kad reikės nagrinėti vėliau dėl jos teisėtumo kilusius ginčus.

90. Todėl manau, kad pagrindinėje byloje veiksmingumo kriterijus yra įvykdytas.

91. Darydama tokią išvadą suprantu, jog lieka neišnagrinėta tai, kad dėl įvykių, susiklosčiusių po F. J. Rosado Santana dalyvavimo konkurso procedūroje, sekos su juo galėjo būti pasielgta netinkamai ir galbūt nepateisinamai. Pranešimas, kad jis laimėjo minėtą konkursą, paskui informavimas, kad jis neturi teisės kandidatuoti į pareigas, laikytinas bent jau apmaudžiu atveju.

92. Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą įvykių seka nėra iki galo aiški. Jeigu *Junta* būtų leidusi F. J. Rosado Santana aiškiai arba numanomai suprasti, kad jo kandidatūra atitinka skelbimo apie konkursą reikalavimus, bet koks paskesnis nurodymas, jog taip nėra, iš pirmo žvilgsnio reikštų *Junta* administracinę klaidą ir (arba) jos pradinės pozicijos pasikeitimą. Gali būti, kad Ispanijos administracinėje teisėje yra principų, kurie

31 — Nurodytas 28 išnašoje.

tokiomis aplinkybėmis gali būti naudingi, siekiant uždrausti administracijai keisti savo pradinę poziciją (kuria F.J. Rosado Santana aiškiai rėmėsi, užsiregistruodamas į atrankos procedūrą ir joje dalyvaudamas). Tačiau į šį klausimą turi atsakyti nacionalinis teismas.

93. Mano nuomone, iš to darytina išvada, kad tokia klaida nereikštų nei veiksmingumo principo, nei ES teisėje nustatytų teisių pažeidimo. Todėl jos poveikį turėtų įvertinti nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į reikšmingas nacionalines nuostatas, kurios priklauso tik jo kompetencijai.

94. Todėl manau, kad atsakymas į 5 klausimą turėtų būti toks: nacionalinis teismas neprivalo nagrinėti konkurso procedūros materialinių taisyklių, jeigu egzistuoja galiojanti procesinė kliūtis. Kad ši procesinė kliūtis tenkintų ES teisės reikalavimus, ji privalo atitikti lygiavertiškumo ir veiksmingumo principus. Toks, kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjamas, dviejų mėnesių senaties terminas, skaičiuojamas nuo skelbimo apie konkursą paskelbimo dienos, neprieštarauja veiksmingumo principui.

Išvada

95. Atsižvelgdama į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo No 12 de Sevilla* pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

„1. 1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, esančio 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių

konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis priede, 4 punktas pažeidžiamas, jeigu tokiame skelbime apie konkursą, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, tinkamumas paaukštinti valstybės tarnyboje padaromas priklausomu nuo stažo, įgyto būnant karjeros valstybės tarnautoju, ir aiškiai atsisakoma atsižvelgti į stažą, įgytą būnant laikinuoju valstybės tarnautoju, nenurodžius jokios objektyvios priežasties, kuria toks atsisakymas būtų pagrįstas.

2. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo taikyti Teisingumo Teismo pateiktą direktyvos ir bendrojo susitarimo aiškinimą, net jeigu Ispanijos Konstitucinis teismas yra nusprendęs, kad laikinųjų valstybės tarnautojų ir karjeros valstybės tarnautojų skirtingas vertinimas neprieštarauja (arba gali neprieštarauti) šios valstybės narės Konstitucijai.

3. Nacionalinis teismas neprivalo nagrinėti konkurso procedūros materialinių taisyklių, jeigu egzistuoja galiojanti procesinė kliūtis. Kad ši procesinė kliūtis tenkintų ES teisės reikalavimus, ji privalo atitikti lygiavertiškumo ir veiksmingumo principus. Toks, kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjamas, dviejų mėnesių senaties terminas, skaičiuojamas nuo skelbimo apie konkursą paskelbimo dienos, neprieštarauja veiksmingumo principui.“